

2021-12-01

Till Vänersborgs tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

Sökande: SMA Mineral Persberg AB, 556364-2338
Box 329
682 27 Filipstad

Ombud: Advokat Sofia Hedelius
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42, 111 35 Stockholm
Tel: 08-679 73 65
E-post: sofia.hedelius@alrutz.se

Saken: Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet vid Gåsgruvan, Filipstads kommun, Värmlands län

1. Yrkanden

SMA Mineral Persberg AB (nedan SMA Mineral eller bolaget) yrkar att mark- och miljödomstolen godkänner den i målet inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen samt meddelar bolaget tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet, innebärande rätt att vid Gåsgruvan i Persberg, Filipstads kommun, se Bilaga A.1:

- a) ned till ett maximalt djup om + 90 m.ö.h. bedriva fortsatt täktverksamhet avseende en maximal årlig mängd om 850 000 ton, varav 500 000 ton avser kalksten och 350 000

- ton avser sidoberg, med en maximal total mängd utlastad produkt om 8 000 000 ton kalksten och 5 000 000 ton sidoberg,
- b) att hantera en maximal årlig volym om 300 000 m³ jord, med en maximal total volym om 1 500 000 m³,
 - c) att bedriva till tåkten knuten verksamhet med sortering och krossning, malning, torkning, lagring samt uttransport av produkt,
 - d) att bortleda uppkommet länshållningsvatten,
 - e) att utföra beskrivna justeringar av verksamhetens ytvattensystem, och
 - f) att i övrigt utföra de anläggningar; dammar, brunnar och ledningar m.m., som erfordras för verksamhetens bedrivande.

SMA Mineral hemställer vidare att mark- och miljödomstolen förordnar att:

- g) tiden för igångsättning av den miljöfarliga verksamheten bestäms till fem (5) år räknat från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft,
- h) arbetstiden för iordningställande av de för vattenverksamheten erforderliga anläggningarnas grundstruktur, bestäms till tio (10) år räknat från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft,
- i) tiden för framställande av anspråk med anledning av oförutsedd skada ska bestämmas till 20 år räknat från arbetstidens utgång,
- j) tillståndet för verksamheten får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande), samt att
- k) prövningsavgiften enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn ska fastställas till sammanlagt 70 000 kr.

Dispens från artskyddsförordningens (2007:845) bestämmelser söks i enlighet med vad som anförs nedan.

2. Bakgrund

2.1 Om bolaget samt behovet av kalksten

SMA Mineral Persberg AB är ett svenskägt aktieföretag med huvudkontor i Persberg, Filipstad. Bolaget är dotterbolag till SMA Mineral AB, som grundades 1932 och har cirka 250 anställda vid sammanlagt 24 produktionsenheter i fem länder.

Bolaget bedriver brytning av kalksten, förädling av kalksten samt försäljning av kalkstensprodukter, huvudsakligen till svensk, men även övrig nordisk, basindustri.

Kalksten är en karbonatbergart av organiskt ursprung bildad av skalrester från marina djur. Skalresterna har samlats på havsbotten, och efter miljoner av år har det ansamlats tjocka lager av dessa rester. När det tillkommer flera lager med skalrester pressas de nedre lagren ihop och cementeras, varvid det skapas en hård bergart. Kalksten består av kalciumkarbonat och har den kemiska formeln CaCO_3 . Kalksten finns i sedimentär form och i kristallin form.

Gåsgruvan, belägen utanför samhället Persberg i Filipstads kommun, har gamla anor och brytning av kalksten började 1852. SMA Mineral förvärvade Gåsgruvan 1980.

Kalksten har många användningsområden och behovet av materialet är stort. Exempel på användningsområden är inom jordbruk, trädgård, sjö- och våtmarksbehandling samt vid tillverkning av papper, färg, asfalt, tegel, betong och metaller. Detta beskrivs närmare i bilagd behovsutredning (Bilaga C).

2.2 Befintligt tillstånd

Verksamheten i Gåsgruvan bedrivs i enlighet med tillstånd från Länsstyrelsen i Värmlands län, meddelat i beslut den 28 april 2003 (dnr 541-2013-02).

Tillståndet omfattar tillstånd att bedriva bergtäkt med krossnings- och sorteringsverksamhet på fastigheten Yngshyttan 1:337 i Filipstads kommun. Det totala uttaget av kalksten får uppgå till högst 7 800 000 ton. Det totala uttaget av gråberg får uppgå till högst 3 500 000 ton. Det årliga uttaget av kalksten respektive gråberg får uppgå till högst 500 000 ton respektive 250 000 ton.

Tillståndet gäller t.o.m. 2023-04-28 (bifogas som Bilaga D).

För tillståndet gäller följande villkor:

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angett eller åtagit sig i ärendet. Mindre ändringar av verksamheten får dock göras efter att tillsynsmyndigheten godkänt detta, om inte ändringen medför ökad störning eller påverkan på omgivningen. Därutöver gäller vad bolaget angett eller åtagit sig i tidigare tillståndsärenden, i den mån dessa uppgifter och åtaganden inte står i konflikt med detta beslut.
2. Uttag av material får inte ske djupare än till +100 m.ö.h.
3. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder som riktvärde inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än

50 dB(A) vardagar kl. 07.00-18.00

45 dB(A) vardagar kl. 18.00-22.00

45 dB(A) lördag, söndag samt helgdag kl. 07.00-18.00

40 dB(A) övrig tid.

Momentana ljud nattetid får uppgå till högst 55 dB(A).

4. All sprängning ska föregås av signal som är tydligt hörbar vid närliggande bostäder.

5. Vid sprängning får markvibrationer respektive luftstötsvåg som riktvärde inte överskrida 4 mm/sek resp. 100 Pascal vid närliggande bostadsfastigheter eller andra byggnader.
6. Samtliga stationära lagringsplatser för drivmedel, andra kemiska produkter samt farligt avfall ska vara försedda med tak samt vara invallade så att minst volymen av den största behållaren samt 10 % av övriga behållare inom invallningen kan innehållas.
7. Mobila lagringstankar för drivmedel till larvbandförsedda maskiner, mobila krossar och annan utrustning ska vara av ADR-typ.
8. Gränsen för brytningsområdet ska utmärkas på väl synligt sätt i terrängen. Markeringarna får under exploateringstiden inte rubbas eller döljas. Flaggspel eller stängsel ska under brytningstiden finnas uppsatt utmed bergtäktens krön för att minska risken för fallolyckor.
9. Efterbehandling ska ske successivt och i samråd med den myndighet som utövar tillsyn över verksamheten enligt miljöbalken.

2.3 Nu aktuella förändringar av verksamheten

Befintlig verksamhet bedrivs på fastigheten Yngshyttan 1:337. Avtal har upprättats om köp av del av grannfastigheten Nyhyttan 1:46. Därefter är fastighetens area ca 124 ha. Handläggning för ny fastighetsbildning pågår vid Lantmäteriet (avtal samt ansökan om fastighetsreglering bifogas som Bilaga E).

Till ansökan bifogas en täktplan (Bilaga A.1). Planerat verksamhetsområde utgör ca 104 ha, och planerat brytområde uppgår till ca 34 ha, se täktplanens Figur 1, som visar brytgräns och koordinater.

Det planeras inte några större förändringar avseende brytningsområdet jämfört med befintligt tillstånd. De förändringar som görs i brytgränsen, genomförs med syftet att bredda brottet för att skapa en säker arbetsmiljö och för att därmed möjliggöra ett större uttag av kalksten.

Brytdjupet kommer att variera över ytan. Lägsta nivå på täktbotten planeras att bli + 90 m.ö.h.

Fabriksområdet med malning, torkning och lagerhållning av material, kommer även fortsättningsvis att användas på samma sätt som idag. Kross- och sorteringsutrustning förflyttas i brottet beroende på var salvorna sprängs.

Den jordschakt som planeras vid brottets västra sida, avses påbörjas så snart som möjligt efter att ett nytt tillstånd har tagits i anspråk. Schaktmassorna läggs upp på upplag eller på bullervall, alternativt går direkt till försäljning.

Kalkens kvalitet varierar kraftigt inom brottet. För att uppfylla befintliga kvalitetskrav, kommer material från olika platser i brottet att blandas och därmed ge en jämn kvalitet. Brytningen kan därför inte fokuseras till ett separat område i taget, utan flera fronter kommer att vara aktiva samtidigt.

Sidoberg kommer att brytas parallellt med kalkstenen. Materialet krossas och hanteras med samma produktionsutrustning som kalkstenen.

Viss yta för lagring av ofyndigt berg och jord kommer att märkas ut för lagring av sidoprodukt, där lagring kan komma att ske under längre period än tre år, dvs. ytan ingår inte i utvinningsavfallsanläggningen - jfr. 9 § förordningen (2013:319) om utvinningsavfall. Avseende ofyndigt berg samt jord finns en marknad för användning för anläggningsändamål m.m., denna är dock inte alltid i balans med hur mycket som faller under en given tidsrymd. Ytan planeras att rymma upp till 400 000 ton lager av ofyndigt berg och 150 000 m³ jord.

Uttransport av produkter från verksamheten kommer även fortsättningsvis att gå ut till länsväg 26/63.

2.4 Ansökans upplägg

En närmare beskrivning av den sökta verksamheten, inklusive vattenverksamheten, lämnas i den tekniska beskrivningen (TB), inklusive täktplan - se Bilaga A med underbilaga. Verksamhetens miljökonsekvenser samt förslag till skyddsåtgärder och försiktighetsmått sammanfattas kortfattat i avsnitt 4 nedan, och redovisas i detalj i bifogad miljökonsekvensbeskrivning (MKB) med underbilagor - se Bilaga B. En behovsutredning avseende det utbrutna materialet bifogas som Bilaga C.

En komplett bilageförteckning är infogad sist i innehållsförteckningen.

2.5 Tillståndsplikt, avfallskoder samt artskyddsdispens

Ansökan omfattar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad täktverksamhet vid dagbrottet i Gåsgruvan, och motsvaras av verksamhetskoderna 10.11, 10.50 och 90.310 (4 kap. 2 och 6 §§ samt 29 kap. 22 § miljöprövningsförordningen (2013:251)).

De avfallskoder som berörs är 010102 och 020107. Deponiklasser: inert respektive icke-farligt avfall (se bifogad avfallshanteringsplan, underbilaga B.7 till MKB).

Ansökan omfattar även frågan om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken till vattenverksamhet vid tükten i form av länshållning av täktområdet och hantering av länshållningsvattnet, samt i form av de justeringar av ytvattensystemet som beskrivs i täktplan (Bilaga A.1) och i MKB, avsnitt 11.4.2. Dessa justeringar innebär i korthet följande:

- Igeltjärnen avvecklas
- Ett antal diken anläggs respektive leds om

- En avledande kanal anläggs förbi/under upplag
- Skyddsåtgärder i form av uppfångande samt bortledande av ytvatten utförs

Dispens enligt artskyddsförordningen söks, i enlighet med vad som anförs nedan i avsnitt 4.2.3, avseende följande arter:

- Sångsvan
- Bred kärrtrollslända
- Purpurknipprot, nattviol och tvåblad
- Blåsippa
- Käppkrokmossa

3. Teknisk beskrivning

3.1 Tåktverksamheten

Den ansökta verksamheten beskrivs utförligt i bifogad teknisk beskrivning inklusive tåktplan (Bilaga A). Sammanfattningsvis anförs där följande.

Verksamheten vid dagbrottet avser i huvudsak brytning och förädling av kalksten i form av krossning, sortering och malning. För att möjliggöra brytningen av kalksten kommer dessutom sidomaterial (bergmassor och jord) att brytas, schaktas och förädlas. Verksamheten består av följande arbetsmoment:

- avbaning,
- borrarbete,
- sprängning,
- krossning,
- sortering,
- malning
- skutknackning,
- interna transporter, och
- utlastning.

Maskiner i verksamheten är:

- hjullastare,
- dumper,
- lastbilar,
- grävmaskiner,
- borrhjullar,
- kross- och sorteringsverk,
- stångkvarn för malning, samt
- torkanläggning.

Kross- och sorteringsverk är mobila enheter.

Skutknackning med hydraulhammare på grävmaskin sker kampanjvis, när ett antal större kalksten- eller sidobergsblock har ansamlats från krossplats.

3.2 Vattenverksamheten

Den sökta vattenverksamheten består av länshållning av täktområdet och hantering av länsvattnet. Den vattenmängd som måste hanteras utgörs av inläckande grundvatten och ytvatten samt direkt nederbörd.

Mängden länshållningsvatten förväntas uppgå till ca 20 l/s, motsvarande ca 600 000 m³ per år.

Länshållningsvattnet pumpas till en klarningsdamm för rening och släpps därefter ut i Rävbacken. För en närmare beskrivning av systemen, se täktplan (Bilaga A.1) och MKB, avsnitt 11.4.1.

Yt- och grundvattenberäkningar indikerar att den fortsatta brytningen, i kombination med föreslagna skyddsåtgärder, inte ger upphov till någon ökad mängd länshållningsvatten. Inte heller i fråga om vattenkvaliteten förväntas någon nämnvärd förändring.

Gällande grundvattennivåerna förväntas inte utökad brytning i Gåsgruvan medföra några större förändringar. Genomförd grund-

vattenmodellering tyder på att påverkansområdets utbredning sträcker sig cirka 30-40 m från släntkrönet väster om dagbrottet. I områdets södra och östra delar förväntas grundvattenpåverkan bli försumbar.

Förutom vattenverksamhet i form av länshållning avser ansökan följande justeringar av verksamhetens ytvattensystem:

1. *Igeltjärnen avvecklas* på så sätt att den öppna vattenmiljön vid tjärnen helt försvinner. Efter proppning av anslutande diken, torrläggs tjärnen med länspumpning, där pumpat vatten avleds till bäckens nya dragning.
2. *Diket från Kotjärnen leds om*. Detta dike rinner idag till Igeltjärnen, och måste följaktligen ledas om. Den nya sträckningen förläggs i ett lågstråk utanför brytningsgränsen och ansluter till utloppsdiket från Igeltjärnen, som liksom idag löper vidare mot Rävbacken.
3. *Öppet dike anläggs mellan områden för massupplag sydöst om dagbrottet för genomledning av naturvatten mot Kotjärnen/alternativt att en stenfylld kanal anläggs under framtida massupplag för genomledning mot Kotjärnen*. Utökade upplagsytor medför ytterligare skärningar av strömningsvägar för ett delavrinningsområde sydöst om brottet. För att få en ordnad avledning mot Kotjärnen, samt minska risken för fri strömning under dessa upplag, planeras en särskild genomledning vid upplagen mot Kotjärnen.
4. *Uppsamling av vatten öst om dagbrottet för avledning mot Kotjärnen, uppsamling av ytvatten i nordöst samt avskärande diken i sydvästra och södra brottkanten för uppsamling av utläckande rent grundvatten*.

Dessa åtgärder beskrivs i detalj i täktplan (Bilaga A.1) och MKB, avsnitt 11.4.2. Där beskrivs också att avledningen mot Kotjärnen - enligt punkten 4 ovan - bedöms som *skyddsåtgärder*, som inte bedöms ingå i den fastslagna arbetstiden för utförande av tillståndsgivna

vattenverksamheterna. Dessutom framgår att dessa åtgärder planeras att utföras enligt olika metoder i två etapper; etapp 1 med självfallsledning, och etapp 2 med pumpstation och tryckledning. Självfallslösningen kan nyttjas till dess brytningen når detta område och omöjliggör självfallsledningen, varefter pumplösningen vidtar.

4. Miljökonsekvenser och förslag till försiktighetsmått

4.1 Allmänt

Miljökonsekvenserna av den samlade verksamheten redovisas utförligt i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), se Bilaga B.

Verksamheten föreslås bedrivas i huvudsak på samma sätt som befintlig verksamhet, men med ytterligare villkor. Föreslagna villkor framgår av Bilaga F.

Den samlade bedömningen är att planerad verksamhet medför begränsade negativa konsekvenser på den lokala omgivningen, främst vad det gäller borttagande av Igeltjärnen. Som en följd av detta kommer även naturvärden kopplade till Igeltjärnen att påverkas negativt. Det bedöms dock inte föreligga någon risk för otillåten påverkan på miljökvalitetsnormerna för berörd ytvattenförekomst (Stampbäcken) eller anslutande ytvattenförekomster. Ingen grundvattenförekomst ligger inom verksamhetens påverkansområde. Artskyddsdispens söks för ett antal arter.

Med föreslagna villkor samt planerade försiktighetsmått och skyddsåtgärder, bedöms tillåtlighet föreligga.

4.2 Villkorsdiskussion

4.2.1 Utsläpp till luft

Planerad verksamhet ger upphov till luftföroreningar från sprängning, damning från hantering av krossprodukter samt luftutsläpp från arbetsmaskiner, dieselverk och transporter. Vid sprängning

släpps dessutom koldioxid, vattenånga och kvävgas ut i luften, och vid förbränning av sprängmedlet bildas kväveoxider.

Täktverksamhet orsakar dessutom alltid i viss mån damning, främst vid krossning, bandtransportering, lastning samt vid transporter till och från verksamhetsområdet.

Bolagets åtaganden avseende utsläpp till luft framgår av MKB, avsnitt 11.2.1. Därutöver föreslås villkor om stoftutsläpp från filteranläggningar i enlighet med bästa tillgängliga teknik för cement- och kalkindustrin (CLM BAT) samt villkor avseende damm-bekämpning.

Enligt bolagets bedömningar kommer miljökvalitetsnormerna för partiklar och kväveoxider att innehållas vid närmaste bostäder.

4.2.2 Påverkan på vatten

Hanteringen av uppkommet länshållningsvatten samt de justeringar som blir nödvändiga avseende ytvattensystemet har beskrivits ovan.

Bolagets åtaganden avseende påverkan på vatten framgår av MKB, avsnitt 11.4.6. Därutöver föreslås som villkor begränsningsvärden avseende länshållningsvattnet samt ett antal villkor för att vid tillbud eller olycka förhindra spridning till grundvatten.

Den fortsatta brytningen bedöms inte medföra några större förändringar av grundvattennivåerna.

Både mängden länshållningsvatten samt flödet i Rävbacken och i recipienter längre nedströms bedöms bli i stort sett oförändrat jämfört med dagens situation.

Inte heller bedöms brytningen medföra någon förändrad vattenkvalitet. Någon otillåten påverkan på närliggande vattenförekomster bedöms inte uppkomma.

4.2.3 Artskydd (dispensansökan, åtaganden samt föreslagna villkor)

Som anges ovan har SMA Mineral uppdragit åt Naturcentrum AB att genomföra naturinventeringar bl.a. med avseende på skyddsvärda arter. Rödlistade arter och arter skyddade enligt artskyddsförordningen. Resultatet av inventeringarna framgår av MKB, avsnitt 8.6.

Bolaget avser att i största möjliga utsträckning undvika påverkan på förekommande individer och arter. Ett antal åtaganden görs (se villkorsförslag - Bilaga F - samt MKB, avsnitt 11.3.3.2). Bl.a. kommer avverkning av skog inte att genomföras under perioden mars-september.

Dispens enligt artskyddsförordningen 14 § söks för **sångsvan** (fridlyst enligt artskyddsförordningen 4 §), eftersom häckplatsen i Igeltjärnen kommer att förstöras. Sångsvan är en vanlig häckfågel i småvatten i Bergslagens skogslandskap, den är livskraftig enligt rödlistan och har en tydligt ökande populationstrend enligt Svensk fågeltaxering. Därför bedöms eventuell förlust av ett revir inte påverka artens bevarandestatus på lokal, regional eller nationell nivå. För att undvika störning under häckningstid görs inga störande åtgärder i Igeltjärnen under artens häckningstid (maj-september). Vidare skapas en konstgjord häckningsflotte i den närliggande Kotjärnen för att öka chansen att det häckande paret fortsätter häcka i området.

Dispens enligt artskyddsförordningen 14 § söks även för **bred kärrtrollslända** (fridlyst enligt artskyddsförordningen 4 §) eftersom ägg/larver av arten kommer att dödas vid tömning av Igeltjärnen. Verksamheten kommer även att innebära en förlust av livsmiljö för arten, men den förekommer även i den intilliggande Kotjärnen. Den lokala populationen kommer således att kvarstå. Arten är livskraftig enligt rödlistan och dess status bedöms som gynnsam. Arten har glesa men väl spridda förekomster i Mellansverige, och förlusten av livsmiljö bedöms inte påverka artens bevarandestatus.

Dispens enligt artskyddsförordningen 15 § söks kärlväxterna **nattviol**, **purpurknipprot** och **tvåblad** (fridlysta enligt artskyddsförordningen 8 §) samt **blåsippa** (fridlyst enligt artskyddsförordningen 9 §), eftersom enstaka individer av dessa kommer att försvinna i samband med ansökt verksamhet. Samtliga dessa är vanligt-mycket vanligt förekommande i området och alla bedöms som livskraftiga enligt rödlistan. Det bedöms inte meningsfullt att flytta de individer som påverkas eftersom arterna är så vanligt förekommande i omgivningarna. Bevarandestatus kommer därmed inte att påverkas negativt. Fortsatt kalkbrytning i området med åtföljande kalktillskott till omgivande marker i form av damm bedöms också ha en fortsatt positiv inverkan på dessa kalkkrävande/kalkgynnade arter.

Dispens enligt artskyddsförordningen 15 § söks även för **käppkrok-mossa** (fridlyst enligt artskyddsförordningen 8 §) eftersom den kommer att försvinna vid tömning av Igeltjärnen. Arten (artaggregatet) är livskraftig enligt rödlistan, och det rör sig dessutom i det aktuella fallet om den nordliga, vanligare kryptiska arten. Lyckad transplantation av del av beståndet är redan genomförd till den närliggande Gåstjärnen, vilket även kommer att övervakas kontinuerligt. Eftersom flytten verkar ha fungerat väl bedöms inte ytterligare flytt av beståndet behövas. Käppkrokmossan förekommer runt Yngen och i andra kalkförande delar av Bergslagen. Därför bedöms inte bevarandestatus påverkas på lokal, regional eller nationell nivå.

I fråga om dispens enligt 14 och 15 §§ artskyddsförordningen gör bolaget gällande att det ovan anförda stöder slutsatsen att det inte finns *någon annan lämpning lösning* än dispens i de fall sådan yrkas.

I fråga om dispens enligt 14 § artskyddsförordningen åberopas dessutom punkten 3, nämligen att dispensen behövs av tvingande skäl som har *ett allt överskuggande allmänintresse*. Härvid åberopas bifogad behovsutredning – Bilaga C – som grund för att Gåsgruvan ska betraktas som en s.k. samhällsviktig verksamhet.

4.2.4 Transporter

En stor del av verksamheten vid tåkten utgörs av transporter. Vid sökt uttag uppkommer cirka 15 000 transporter per år. Genomsnittligt beräknat ger detta 61 transporter per arbetsdag, vilket motsvarar 122 passager av tunga fordon till och från tåkten.

Därtill kommer en viss mängd transporter till och från verksamhetsområdet med bland annat kemikalier och avfall, samt interna transporter.

Bolagets åtaganden avseende transporter framgår av MKB avsnitt 11.5.1. Därutöver föreslås villkor avseende tåktens arbetstider, där en detaljerad reglering av transporterna följer av det allmänna villkoret jämfört med vad som anges i TB avsnitt 6.3.

4.2.5 Buller

Brekke & Strand Akustik AB har utfört en komplett externbullerutredning för Gåsgruvan. Utredningen omfattar närfältsmätningar för samtliga bullerkällor, genomförande av bullerspridningsberäkningar samt framtagande av datablad för varje enskild identifierad bullerkälla.

Den tidigare utförda bullerutredningen från 2019 har uppdaterats samt även bullerpåverkan för den framtida planerade verksamheten har predikterats.

Bolaget förslår standardvillkor för buller avseende industriverksamheter i Sverige, i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning för industribuller och annat verksamhetsbuller. Därutöver föreslås försiktighetsmått/skyddsåtgärder i enlighet med vad som anges i MKB avsnitt 11.6.1.

4.2.6 Vibrationer och luftstötar

Sprängning i kalkbrottet kommer att alstra vibrationer. Antalet sprängningar i planerad verksamhet kommer utökas till cirka en

sprängning per vecka, till skillnad mot nuvarande verksamhet där sprängning sker 30-40 gånger per år.

En byggnadsinventering avseende risk för skada från markvibrationer och/eller luftstötsvågor har genomförts vid en av fastigheterna. Inga tecken på skador från vibrationer orsakade av verksamheten noterades.

Vibrations- och luftstötsmätningar sker vid utvalda hus, som beroende på avstånd och grundläggning kan riskera att bli påverkade av planerad verksamhet. Mätningar visar ingen påverkan från nuvarande verksamhet.

Standardvillkor föreslås.

5. Allmänna hänsynsregler

5.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

Den som bedriver en verksamhet ska inneha den kunskap som krävs för att undvika skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

SMA Mineral bedriver täktverksamhet på många platser i Sverige, Norden och norra Europa, och har lång erfarenhet av detta. Personal inom SMA Mineral som arbetar med kalkstensbrytning är utbildade för ändamålet.

I samband med denna tillståndsansökan har bolaget inhämtat uppgifter och låtit utföra en rad utredningar om bl.a. buller, vibrationer, hydrologiska förhållanden och naturvärden. De konsulter som har anlåtats har lång erfarenhet och är erkänt duktiga på sina respektive områden.

SMA Minerals ledningssystem kommer att tillämpas vid all verksamhet inom området. Eventuella underentreprenörer kommer att innefattas i dessa. Systemet omfattar alla verksamheter med

avseende på kvalitet, miljö och arbetsmiljö baserade på kraven i SS-EN 9001, 14001 och AFS 2001:1.

Vid behov utförs uppföljning och kontroll av verksamheten av externa konsulter.

5.2 Försiktighetsprincipen och Bästa Möjliga Teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

Försiktighetsåtgärder kommer att vidtas för att minimera påverkan på människors hälsa och miljön, i enlighet med vad som framgår av denna ansökningshandling, TB och MKB. De villkor som föreslås ger, liksom övriga åtaganden, uttryck för försiktighetsprincipen.

SMA Mineral använder sig av en maskinpark som är väl underhållen och som fortlöpande förbättras. När maskinparken uppdateras, eller när tjänster för borrning, krossning, sprängning etc. upphandlas, beaktas kravet om att bästa möjliga teknik ska användas, något som bl.a. bidrar till att begränsa utsläppen av avgaser.

5.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

Produktvalsprincipen innebär att bolaget i rimlig omfattning ska undvika att använda potentiellt miljö- och hälsoskadliga kemiska produkter och varor, om produkten/varan kan bytas ut mot en mindre farlig sådan.

Drivmedel och hydrauloljor hanteras enligt gällande bestämmelser. Där så är tekniskt och ekonomiskt möjligt kommer maskinerna inom verksamheten att förses med miljöanpassade oljor.

Vid sprängning kommer emulsionssprängmedel i bulk att användas, vilket minskar risken för spridning av kväveföreningar till luften.

5.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det ändamål de är bäst lämpade för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Användning som ger en god hushållning med naturresurser ska ges företräde vid planeringen av ett område. Fyndigheten vid Gåsgruvan är utpekad som riksintresse för värdefulla ämnen och mineral.

Avsättningen för material ur den sökta kalkstenstakten framgår av bifogad behovsutredning (Bilaga C). Genom lokaliseringen i närhet till mottagande aktörer kan transporter minimeras, något som bl.a. bidrar till minskad användning av drivmedel.

De sökta lösningarna för ytvattensystemet utgår bl.a. från huvudprincipen att bidra till en energi- och miljöeffektiv läshållning, genom att minska vatteninströmningen till dagbrottet.

Bolaget anser att hushållnings- och kretsloppsprincipen är väl tillgodosedd.

5.5 Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)

Gåsgruvans lokalisering har redan tillståndsprövats i samband med prövningen för befintlig verksamhet. Den valda platsen är förenlig med gällande översiktsplan och den uppfyller väl lokaliseringsbestämmelsen i 2 kap. 6 § miljöbalken.

6. Särskilt beträffande vattenverksamheten

6.1 Rådighet

SMA Mineral äger fastigheten Yngshyttan 1:337 samt tillkommande delar av fastigheten Nyhyttan 1:46. Erforderlig rådighet föreligger således.

Handläggning för ny fastighetsbildning pågår vid Lantmäteriet. Så snart uppdaterad fastighetsbeteckning erhålls därifrån, kommer bolaget att underrätta mark- och miljödomstolen om denna.

6.2 Influensområde

Vid brytning i ytterkanten av brytområdet kommer en viss avsänkning av grundvattennivån att ske. En genomförd grundvattenmodellering tyder på att påverkansområdets utbredning i jord sträcker sig ca 30-40 meter från släntkrönet *väster* om dagbrottet. I områdets *södra* och *östra* delar förväntas grundvattenpåverkan bli försumbar (se täktplan, Bilaga A.1).

6.3 Sakägare

En sakägarförteckning bifogas (Bilaga G). Däri listas till brottet närliggande fastigheter vars brunn/ar teoretiskt skulle kunna påverkas av en grundvattensänkning i brottets närhet.

Grundvattennivåer i brunnar på fastigheterna Nyhyttan 1:39 och Yngshyttan 1:56 planeras att pejlas kontinuerligt med hjälp av s.k. diver, under förutsättning att fastighetsägare medger tillträde.

SMA Mineral bedömer dock att verksamheten inte kommer att medföra någon skada på motstående intressen som ger rätt till skade- eller intrångsersättning enligt 31 kap. miljöbalken. Skulle verksamheten ändå visa sig medföra skador på fastighet eller rättighetsinnehavare, bör frågan om ersättning hanteras enligt reglerna om oförutsedd skada.

Mot bakgrund av att brytverksamheten enligt ansökan kommer att pågå i 30 år, föreslås den i miljöbalken längsta angivna tiden för anmälan av oförutsedd skada, nämligen 20 år räknat från arbetstidens utgång.

7. Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken avseende den planerade verksamheten har genomförts. Inkomna synpunkter har beaktats vid utformningen av verksamheten, vid upprättandet av MKB samt när ansökan har tagits fram.

Den sökta verksamheten är tillståndspliktig bl.a. enligt 4 kap. 2 § miljöprövningsförordningen (2013:251) och ska därför antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 6 § första stycket 2 b § miljöbedömningsförordningen (2017:966)).

Samrådet, inklusive inkomna yttranden, redovisas närmare i MKB, avsnitt 15.

8. Efterbehandling

Bolaget har föreslagit villkor om efterbehandlingsplan och om slutlig efterbehandling. Dessutom åtar sig bolaget (se MKB, avsnitt 12) att successivt efterbehandla områden av tälten där brytning avbryts permanent under drifttiden, i den mån sådant låter sig göras utan att hindra produktion i andra områden.

9. Förslag till villkor och åtaganden

Föreslagna villkor framgår av Bilaga F.

Åtaganden i form av försiktighetsmått och skyddsåtgärder framgår av MKB, avsnitt 11.

10. Kontroll av verksamheten

Bolaget har föreslagit ett villkor som anger att ett kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

Kontrollprogrammet ska bland annat omfatta utsläpp till luft och vatten samt av naturvärden, buller och vibrationer. I fråga om

utsläppskontroll ska mätmetod, frekvens och utvärderingsmetod anges.

Som en del av kontrollprogram avses ett antal närliggande fastigheter att utrustas med mätdon för kontroll av markvibrationer och luftstötvtåg samt mätning av vattennivån i privata brunnar.

Ytterligare åtaganden avseende egenkontroll framgår av MKB, avsnitt 13.

Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

11. Avgifter

Avgift för prövning av ansökan ska enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT) fastställas till en

grundavgift enligt tabell om 10 000 kr (beräknat på en anläggningskostnad för vattenverksamheten om 870 000 kr), och en

tilläggsavgift om 60 000 kr (10 öre per kubikmeter vatten årlig volym – ca 600 000 m³ - som tillstånd begärs för).

Andra avgifter är inte aktuella.

12. Arbetstid och igångsättningstid

Den tid inom vilken arbetena med iordningställande av de för vattenverksamheten erforderliga anläggningarnas grundstruktur, enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken ska vara utförda, bör bestämmas till tio år från lagakraftvunnen dom.

Den tid inom vilken den miljöfarliga verksamheten enligt samma lagrum ska ha satts igång bör bestämmas till fem år från lagakraftvunnen dom.

13. Övrigt

13.1 Aktförvarare

Till aktförvarare föreslås Karolina Ek, Filipstads kommun, Miljö- och stadsarkitektkontoret. Besöksadress: Hantverksgatan 22, 682 27 Filipstad. Postadress: Miljö- och stadsarkitektkontoret, Box 303, 682 27 Filipstad. Telefon: 0590-611 00 (växel). E-post: mos@filipstad.se

13.2 Kungörelse

Lämpliga tidningar för kungörelse är Nya Wermlands-Tidningen, Värmlands Folkblad och Filipstads Tidning.

13.3 Lokal för huvudförhandling

Lokal för eventuell huvudförhandling finns i Filipstads Folkets Hus, Viktoriagatan 8, 682 30 Filipstad, tel: 070-271 61 37.

13.4 Avslutningsvis

Avslutningsvis hemställer bolaget om en skyndsam handläggning av målet vid mark- och miljödomstolen. Denna hemställan görs särskilt mot bakgrund av att giltighetstiden för befintligt tillstånd vid Gåsgruvan löper ut våren 2023. Även yrkandet om verkställighetsförordnande framställs mot bakgrund av detta förhållande.

SMA Mineral Persberg AB
genom

Sofia Hedelius
(enligt bifogad behörighetshandling)